

Aynı anda dört hatim

Bazı büyük zâtlar, Kur'ân'ı hem okumak, hem üzerinde düşünmek, hem de iyice anlamak için aynı anda farklı hızlarla birden fazla hatim takip ederlerdi.

Meselâ Ahmed b. Muhammed b. Sehl'in her gün Kur'ân'ı hatmettiği, ama bir diğer hatmini bitiremeden vefat ettiği söylenirdi. Denildiğine göre, Kur'ân-ı Hakîm'in mânâlarını düşünerek yapıyor olduğu bu hatmi, vefat ettiği onyedinci senede henüz bitirebilmiş değildi.

Ariflerden biri, bu konuda şöyle diyordu:

“Benim her Cuma, her ay ve her sene bir hatmim var. Aynı zamanda, otuz seneden beri başlattığım bir hatmim var ki, hâlâ bitirebilmiş değilim.”

İmam Şâfiî'nin geceleri

Büyük âlim İmam Şâfiî Mısır'a göç etmiş ve hayatını orada devam ettirmişti. İlminin ışığının Mısır'da da yayılmaya başladığı günlerden birinde, seher vakti Mısır'ın bazı fakihleri onun huzuruna girdiler ve mushafı önünde açık buldular. Bu, onlar için, şaşırtıcı bir manzaraydı.

Onların bu duruma şaşırdıklarını fark eden İmam Şâfiî, iyi bir fakih olmanın Kur'an'la çok ciddi bir muhatabiyet de gerektirdiğini ihsas eder şekilde:

“Fıkıh ile meşgul olmak sizi Kur'an'dan alıkoyuyor” diye onları uyardı ve ekledi: “Halbuki ben, yatsı namazımı kıldıktan sonra Kur'an'ı önüme alır, sabah namazına kadar kapatmam.”

Cennete götüren sevgi

Hz. Peygamber bir yere gitmek üzere hazırladığı bir birliğin başına bir adamı komutan yapmıştı. Bu zât, sefer boyunca arkadaşlarına namaz kıldırırken, kırâatını hep İhlas sûresini okuyarak tamamladı.

Bu durum karşısında namazlarının doğru kıldırılıp kıldırılmadığı şüphesine düşen sahabiler, döndüklerinde durumu Hz. Peygamber'e anlattılar.

Efendimiz:

“Sorun ona!” buyurdu. “Neden öyle yapıyormuş?”

Adama sordular ve şu cevabı aldılar:

“Çünkü O, Rahmân'ın sıfatıdır. Ben onu okumayı seviyorum!”

Bu cevap kendisine iletildiğinde, Peygamber Efendimiz:

“Ona bildirin, Allah onu seviyor!” müjdesini verdi.

Nitekim, Enes b. Mâlik de, İhlas sûresini kastederek:

“Yâ Rasûlallah! Ben bu sûreyi seviyorum” diyen bir kişiye,

Hz. Peygamber'in şöyle buyurduğunu işitmişti:

“Onu sevmen seni cennete sokacaktır.”

Dünyalara bedel beş âyet

Sahabiler içerisinde Kur'ân'ı en iyi bilenlerden Abdullah b. Mes'ud "Beş âyet vardır ki, onları bütün dünya ve içindekilerle değişmem" derdi.

Hepsi de Nisa sûresinde yer alan bu beş âyet şunlardı:

(1) "Size yasak edilen büyük günahlardan kaçınırsanız, Biz kusurlarınızı örter ve sizi şerefli bir yere yerleştiririz."²⁴

(2) "Allah şüphesiz zerre kadar haksızlık yapmaz, zerre kadar iyilik olsa onu kat kat arttırır ve yapana büyük ecir verir."²⁵

(3) "Biz her peygamberi ancak, Allah'ın izniyle, itaat olunması için gönderdik. Onlar, kendilerine yazık ettiklerinde, sana gelip Allah'tan mağfiret dileseler ve Peygamber de onlara mağfiret dileseydi, Allah'ın tevbeleri daima kabul edici ve merhamet edici olduğunu görürlerdi."²⁶

²⁴ Bkz. Nisa 4:31.

²⁵ Bkz. Nisa 4:40.

²⁶ Bkz. Nisa 4:64.

(4) “Allah kendisine ortak koşmayı elbette bağışlamaz, bundan başkasını dilediğine bağışlar. Allah'a ortak koşan kimse, şüphesiz büyük bir günahla iftira etmiş olur.”²⁷

(5) “Kim kötülük işler veya kendine yazık eder de, sonra Allah'tan bağışlanma dilerse, Allah'ı mağfiret ve merhamet sahibi olarak bulur.”²⁸

²⁷ Bkz. Nisa 4:18.

²⁸ Bkz. Nisa 4:110.

Dört tuzağa dört âyet

Arâf sûresinin bildirdiği üzere, Allah'ın kendisine verdiği mühlete karşılık İblis,

“Andolsun, senin doğru yolunda oturacağım. Sonra onların önlerinden ve arkalarından, sağlarından ve sollarından kendilerine yanaşacağım. Sen de onların çoğunu şükredenlerden bulmayacaksın”⁵¹ diye yemin etmişti.

Büyük sûfi Şakik-i Belhî, İblis'in bu yeminini hatırlatır ve onun dört yönden kurduğu bu tuzağın Kur'an'ın irşadıyla nasıl aşılabileceğini şöyle anlatırdı:

“Her sabah şeytan, önümden ve arkamdan, sağımdan ve solumdan bana yanaşır.

Önümden geldiğinde, ‘Korkma, Allah bağışlar ve merhamet eder’ diyere beni tevbe ve ibadetten alıkoymaya çalışır. Ben de, Hak Teâlâ'nın ‘Şüphesiz ki ben tevbe eden ve iman

⁵¹ Bkz. Arâf, 7:16-17.

edip salih amelde bulunanlar için çok bağışlayıcıym⁵² âyetini okurum.

Arkamdan geldiğinde, beni çocuklarımın fakirliğe düşecekleri korkusuyla tehdit eder. Ben de ona karşı 'Yeryüzünde yürüyen hiçbir canlı yoktur ki, rızıkları Allah'ın taahhüdü altında olmasın'⁵³ âyetini okurum.

Sağımdan bana geldiğinde, beni medhederek yaklaşır. Ben de 'Akıbet, müttakiler içindir'⁵⁴ âyetini okurum.

Solumdan geldiğinde ise, bana şehevî şeylerle yaklaşır. Ben de 'Kendileriyle arzularının arasına bir set çekilmiştir'⁵⁵ âyetini okurum."

⁵² Bkz. Tâ-hâ, 20:82.

⁵³ Bkz. Hûd, 11:6.

⁵⁴ Bkz. Arâf, 7:128.

⁵⁵ Bkz. Sebe, 34:54.

İkrime'nin dönüşü

İkrime, Peygamber aleyhissalâtu vesselamın 'zamanın Firavunu' dediği Ebu Cehil Amr b. Hişam'ın oğluydu ve Mekke'nin fethinden sonra Allah onun kalbini İslâm'a açmıştı.

Önceki hayatında babası gibi İslâm aleyhine çalışan İkrime'nin durumu, iki açıdan ibret vericiydi. Bu hayat, bir hayatın öncesine bakarak sonrasına dair hüküm vermenin doğru olmayacağını gösterdiği gibi, babasına bakarak çocuğu hakkında hüküm vermenin de isabetsiz olacağını gösteriyordu.

Sonraki hayatını Allah yolunda ibadetle ve cihatla geçiren ve en sonunda şehit olan İkrime b. Ebu Cehil, Kur'ân'a olan sevgisiyle de sair sahabilerin kalbinde müstesna bir yer edinmişti.

Bildirildiğine göre, İkrime Kur'ân'ı okumak üzere mushafı eline aldığında öpüp alınına koyar, Kur'ân'ı açtığında ise heyecandan âdeta baygınlık geçirir ve şöyle derdi:

“Şu, Rabbimin kelimadır. Şu, Rabbimin kelimadır.”

Onun Kur'ân karşısında sergilediği bu edebi, İmam Gazalî şöyle yorumluyordu:

“Nasıl ki mushafın cildine ve yapraklarına ancak abdestli ve pak olan bir kimse el sürebiliyorsa, aynı şekilde mânânın bânını da ancak kötülüklerden pak olan kalbin bânına açıktır. Allah'ın azameti ve büyüklüğü ile nurlanan kalbe açıktır.”

Herim'in vasiyeti

İnsanı tefekküre çağırın, bütün kâinatı Allah'ın varlığının ve isimlerinin şahidi olarak gösteren, sonra da âlemler Rabbinin rızasını kazanmak için imana ve amel-i salihe davet eden Nahl sûresi, Üveys-i Kârânî ile de tanışmış bulunan büyük zâhid Herim b. Hayyân'ın dünyasında müstesna bir yere sahipti.

Herim b. Hayyân, kendisine ölüm yaklaştığında, “Bize vasiyet et” diyen dostlarına, şöyle demişti:

“Vasiyyet ancak maldan yapılır. Benim ise malım yok. Fakat ben size Nahl sûresinin sonunu tavsiye ve vasiyet ederim.”

